

Mégegyszer a számviteli részlegekről

Bakodi Zoltán ezredes

Az elmúlt években több cikk és értékelés jelent meg az MN-ben működő számviteli részlegek tevékenységéről, több esetben méltattuk eredményes munkájukat, helyüket, szerepüket a csapatgazdálkodás rendszerében.

Jogosan merül fel a kérdés, egy jó ideje miért hallgatunk e szervezetekről, annyira rendben van minden e kérdés körül, vagy annyira lesújtó állapotok uralkodnak, hogy jobb egyszerűen hallgatni?

Erre ügyes fordulattal most azt kellene mondani, hogy a kettő között van az igazság. Őszintén szólva van is benne valami, de nem ilyen körülírva akarom a helyzetet és a feladatokat vázolni.

Az elmúlt másfél évtized gyökeres változást hozott a csapatgazdálkodás rendszerében. Amellett, hogy önállóvá vált a gazdálkodás a csapatnál, annak felelőssége a PK-ok vállára került, minden oldalról felerősödött és bevezetésre került a legtöbb szolgálati ágnál a pénz-pénzkeretgazdálkodás, amely előrelátó tervezést, a beszerzési források felkutatását követelte, különösen, ha figyelembe vesszük a népgazdaság termelési és kereskedelmi gondjait.

E megnövekedett felelősség és feladat még olyan gondokkal is párosult, mint a gazdálkodás csapatszféréjában szükséges szakemberhiány, az üres betöltetlen helyek mind több rublikája, a meglevők egyrészének e magas követelményekhez viszonyított jóval alacsonyabb felkészültségi színvonala, néhány helyen a károk, hiányok gazdálkodást is befolyásoló folyamatosan emelkedő értéke. *Felmerült és ma is adva van a kérdés, hogyan lehet a gondokon könnyíteni, valamit is tenni, az MN alapját képező csapaton segíteni?*

Éz azt is jelenti, hogy nem egyes emberek hobbija (de az egyes emberek józan megítélése, akarata) hozta létre a számviteleket azért, hogy legalább a vázolt körülmények között részben a bizonylati rend fent maradjon, sőt még szilárdabb legyen, de mind kevesebb emberi munkával. A meglevő szakembergárda a tervezéssel, a beszerzéssel, a piackutatással, az ellátás megvalósításával foglalkozzanak. Másrészt a számítógép idővel egyre jobban szolgálja megbízható elemzett, értékelt információval a döntést és a magasabb színvonalú, de takarékos gazdálkodást.

Tehát a szükségszerűség és a számítógépek fejlődése, hozzáférhetősége segítette létrehozásukban az előrelátó gondolkodást.

Az elmúlt 15 év azokat igazolta, akik elindították az újat és mindvégig (a mai napig) zászlóvivői voltak e nehéz, de sajnos buktatókkal teli munkának. Ma, amikor már a negyedik generáció rendszerbeállításáról beszélünk, itt tervbe vettük egy, az eddiektől eltérő (IBM) nagy kapacitású számítógép kísérletet. Megállapíthatjuk, hogy a

nagy akarás ellenére mindig a kor színvonala alatt álló számítógép került a rendszerbe. Ilyen volt az ASCOTA, a PC-4000, de ilyen a jelenleg már 35 ESZR-nél működő és telepítés alatt álló VT-20/A ESZG is. Az előbbieket sok műszaki meghibásodásokkal, az utóbbiak jelenlegi kiépítettségével e feladatra alkalmatlanságával nehezítette és hátráltatja jelenleg is a megbízható működést. Az elmúlt évek munkájának velejárója volt a lassú és hibákkal terhes programcsomag az állomány fluktuációja.

Mégis mindezek ellenére meghonosodtak a csapatoknál, intézeteknél az SZR-ek. Köszönhető ez mindazoknak, akik semmilyen akadálytól nem riadtak vissza e munka során, elsősorban dr. Lapos Mihály vörgey., dr. Berkics László, Baráth László ezds.-ek, dr. K. Tóth Lajos alez., Domine János alez., Takács Károly örgy., Szeteci László örgy., Simon Géza mk. fhdgy., Lévai István fhdgy., továbbá azoknak a felhasználóknak, akik megértették és segítettek e munkát. Kapus Gyula vörgey., Eöri Tibor ezds., Szenes József alez., Haraszi örgy., Lőrincz alez. és számos SZR-vezető, a pécsi Jávorka, a zalaegerszegi Wigandné, a tatai Tóthné és sokan mások.

Miért e múlt felemlgetése? Mert csak így lehet a jelen gondjait-problémáit megérteni és a jövő feladatait megoldani.

Mint látható, az SZR-ek rendszere átfogja az MN-t, de a programok, feldolgozások is ilyen átfogóak? Minden szolg. ágra kiterjednek és megbízhatóak? Azt hiszem, ez itt a kérdés. A válasz, nem! A meglévő és ESZG-vel ellátott 66 SZR 75%-nál a htp. programok alapján dolgozzák fel a htp. és kik., pol. nev., elhe. anyagok forgalmát váltakozó eredménnyel e 75%-ban (kb. 50 SZR) vannak jobban működők, de sajnos számos helyen elmaradások hibás feldolgozások tartkítják a képet.

Még ott is ahol viszonylag megbízható eredménnyel dolgozik a részleg, az egészségesnél nagyobb erőfeszítések árán lehet csak ezt a féloldalas feldolgozást eredményezni. Mindezek mellett sajnos meg kell állapítani, hogy a fegyverzettechnikai ágazatok gazdálkodásának támogatása, részükre a számítógépes feldolgozás csak suttymban, elavult Ascota-kon (ahol van) történik. Ennek oka is összetett. Sajnos az általuk és részükre kidolgozott programok alkalmatlanok feldolgozásra. Ezt bizonyítják a kísérletek és az időt rabló és egyéb feldolgozást is veszélyeztető kinlódások. Hogy mi lenne, ha jó programok lennének, hogyan férnének bele a feldolgozási időbe, ezt nem tudni sajnos úgy látszik, ezzel úgy járunk, mint a teniszjátékos, aki egy hosszúnak vélt labdát a levegőből visszaüt. *Kár vitatkozni azon, hogy mi lett volna-ba?* Sajnos a jelenlegi helyzet az, hogy a zászló felárbócra van engedve. Igaz a zászló körül időről időre megjelennek olyanok, akik érzik, hogy fel kellene emelni e zászlót.

Készült erre terv is, pl. 1985-ben telepítési terv a htp. programok VT-20-as KESZG-es telepítésére. De más egyéb a helyzet rendezését célzó feladatok is szerepelnek e tervben.

Megérne egy misét annak taglalása, ki, hogyan értelmezi ezt, vagy hogyan hajtja végre a tervben foglaltakat. Ma már és új elgondolás is szolgálja ezt a nagyon fontos témát. A kérdés csak az, lesz-e ereje a kiválasztottaknak végig vinni, a még nem bizonyított, de jónak ítélt elgondolást. Mert mit akarunk? Megbízható bizonylati rendet, e nehéz gazdasági helyzet könnyítő háttérét akarjuk megteremteni olyan gépparkkal, amely önmagában megteremti az állandó fejlődés lehetőségét, mégpedig úgy, hogy a számviteli részlegekkel rendelkező csapatok, szervek minden anyagellátással foglalkozó szerveire is érvényes legyen.

E munkában természetesen a szakembereké a fő felelősség és az ő munkájuk a meghatározó.

De sikerülhet-e egy beteg gyógyulása, ha csak az orvos akarja? Persze ez fordítva is igaz.

Ez azt jelenti, hogy a számviteli részlegek munkáját a jelenleginél jóval körültekintőbben kell szervezni, irányítani, az ott dolgozók munkáját értékelni és megbecsülni, esetleg elmarasztalni, segíteni.

Akkor amikor egy perifériára szorított számviteli részleget látok felmerül bennem a kérdés?

Hol a pk. htp. helyettes, vajon őt mi kedvetleníti el ebben az ügyben? Vagy egyáltalán lehet úgy egy htp.-ot vezetni, hogy a bizonylati rend mellékes? Meg kell várni míg káosz lesz, vagy ügyészségi eljárás? Vagy lehet vezetni a régi módon új körülmények és új keretek között?

De mitől vezetnek a régi módon a fiatal htp. tisztek és htp. helyettesek? Igen a válasz magától adódik. Új vezetési stílus kell a felsőbb szinteken, és más tanintézeti képzés úgy ZMKA mint a tisztképzésben. Kevés ha csak a pk. htp. h. gondolkodik korszerűen! Ebben segítőtársai a szolgálati ágak vezetői.

Nem tud jól működni egy számviteli részleg, ha az ágazati vezetők nem tekintik magukénak. De csak úgy érzik magukénak, ha segíti a munkájukat. (Nemcsak a htp. szolg. ágról van szó.) Ki törődik olyan kúttal, ahonnét nem lehet vizet nyerni?

Mitől jó a számviteli tevékenység? elsősorban attól, ha jó hozzáértő szakállománya van. Ezt pedig csak egy tisztességes, emberséges vezetés tudja megteremteni. Továbbá attól ha mindenki teszi a munkáját. Nem egymásra mutogatva hanem a gazdálkodás szerves részének tekintik az SZR-t és az ott dolgozókat fontos munkatársaknak.

Ez a megállapítás a felsőbb vezetési szintekre is érvényes. A vezetésnek is meg kell tenni azt amit csak ők tehetnek meg, elsősorban következetesebben kell az úton végig menni. Javítani kell a meglévő eszközök műszaki megbízhatóságát, elsősorban a VT-20/A minden működő gépét el kell látni Winchester diskkel, és megfelelő programrendszerrel kell nemcsak a htp. szolgálat érdekében, hanem a fegyvernemi ágazatokra is kidolgozni és telepíteni.

Végig kell vinni azt az elgondolást, amely a jelenleginél korszerűbb eszközre kidolgozva véglegesen megoldja a gondokat, problémákat.

Ez a munka nem lesz diadalmenet, elsősorban azért mert itt részben adósságtörlesztésről van szó, másrésztől jogos bizalmatlanság is kíséri még a jobbító szándékot is.

Bizalom! Nemcsak szóban, tettekben is. Csak közös munka hozhat eredményt. *Vagy van valakinek valamilyen megváltó terve? Több pénze? Vagy másfajta jó módszere?* Mert az erőket megosztó manuális nyilvántartást (az SZR-ben nem bízunk) vezettek Szombathelyen, Lentiben Rétságon, Nagyatádon és e közben pedig több százezer Ft hiány után kellett nyomozni.

Ezek után a kérdés az, ha minden a tervek szerint alakul, mire számíthatunk?

1987-ben elsősorban a szárazföldi csapatoknál a jelenlegi feltételek jóval nehezebb körülmények közötti megoldására kell felkészülni annyi könnyítéssel, hogy a meglévő (elsősorban a VT-20/A) számítástechnikai eszköz műszaki paramétereit sikerül talán megjavítani.

A fordulat éve az 1988-as év lehet, amikor az első lépcsőben levő szárazföldi és légierő csapatok korszerű számítástechnikával és programokkal lesznek ellátva a hátországvédelmi és második lépcsők – HM-közvetlenek – feladatra alkalmassá tett VT 20 KESZG-el és néhány (max. 8-10) kis létszámú szervezet bőséges csereanyagokkal rendelkező PC-4000 KESZG-el fog működni. Ez az állapot a VII. ötéves terv végéig kép-

zelhető el a jelenlegi lehetőségek fennmaradása mellett. (Ez a legrosszabbra való felkészülés.)

Ennél jóval jobb lehet ha 1989-től uralkodóvá válik a korszerű számítógép (IBM) és a periférián működik néhány VT-20 is. Ez a vezetés szándékától és a pénzügyi lehetőségektől függ.

De a munka, az akarat, az együttes cselekvési szándék tőlünk, a felhasználótól és a szakemberektől függ.

Együtt kell ezen az úton végigmennünk együttes felelősséggel. Nincs más lehetőség. A fejlődést megállítani - visszafordítani - nem lehet, csak lassítani és ez kinek jó.